

DESETO IZDANJE BILTENA "BUDITE U TOKU" – DOBRODOŠLI!

Dragi čitaoci, nadam se da će vam se dopasti raznovrsne priče o ekonomskom razvoju lokalnih zajednica koje vam donosimo u ovom broju. Počinjemo sa hranom - kako onom koja se može dobiti u divnom turističkom centru Zlatiboru, tako i onom koja će, u vidu novih prehrambenih proizvoda, nastati u novootvorenom postrojenju u Leskovcu. Potom prelazimo na IT industriju i mlade IT profesionalce u Nišu, privlačenje investicija u Niš i nove oblike međuopštinske saradnje u Vojvodini.

Mi uživamo u svom radu, posebno u ovoj fazi Projekta, kada postajemo svedoci uspeha koji nastaju kao rezultat pažljivog planiranja i napornog rada naših partnera u lokalnom ekonomskom razvoju. Verujemo da će naša čitalačka publika imati takve takve uspehe u budućnosti u svojim lokalnim zajednicama, i radujemo se što ćemo sa vama podeliti sve uspešne modele i primere dobre prakse.

Huard Okman, direktor Projekta

O PROJEKTU:

USAID projekat održivog lokalnog razvoja je petogodišnji projekat Američke agencije za međunarodni razvoj koji podržava lokalne samouprave, privatni sektor i civilno društvo da unaprede efikasnost i ostvare ekonomiju obima kroz međuopštinsku saradnju, sa ciljem ubrzanog ekonomskog razvoja.

Ključne aktivnosti Projekta usmerene su na podršku otvaranju novih radnih mesta i smanjenje nezaposlenosti u regionima. Projekat pruža stručno-savetodavnu pomoć i obezbeđuje bespovratna finansijska sredstva. Uz podršku Projekta, oformljeno je osam međuopštinskih partnerstava koja okupljaju 32 grada i opštine. Ova područja međuopštinske saradnje predvođena su Vranjem, Nišom, Novim Pazárom, Kraljevom, Užicem, Novim Sadom, Suboticom i Zrenjaninom.

Sadržaj:

Privlačenje investicija/osvajanje novih tržišta/ otvaranje radnih mesta

Otvoreno postrojenje za razvoj novih prehrambenih proizvoda...

Saznajte više na strani 3

Privlačenje investicija – iskustvo Niša...

Saznajte više na strani 4

Vesti iz područja međuopštinske saradnje

Regionalni gastronomski brend prepoznat kao najbolja praksa u turističkoj industriji Srbije...

Saznajte više na strani 5

Opštine šire primenu uspešnog koncepta međuopštinske saradnje...

Saznajte više na strani 6

Zapošljavanje mladih

IKT klaster akademija: iskustvo koje menja život...

Saznajte više na strani 9

Novo u zakonodavstvu

Šta donosi novi Zakon o investicijama?

Saznajte više na strani 7

Razmena znanja

Unapređenje rada lokalnih samouprava: planiranje i gradnja, osnivanje i rad MSP, privlačenje stranih investitora

Preuzmite materijale >>

Podrška prerađivačkom sektoru na jugu Srbije (baza podataka za investitore, proizvođače, donatore i lokalne samouprave)

Portal Rast Juga >>

Brošura "Serbia-investment destination"

Preuzmite >>

U LESKOVCU OTVORENO POSTROJENJE ZA RAZVOJ NOVIH PREHRAMBENIH PROIZVODA

Direktorka misije USAID-a u Srbiji, Azza El-Abd, otvorila je u aprilu pilot postrojenje za razvoj novih prehrambenih proizvoda pri Tehnološko-prehrambenom parku u Leskovcu.

USAID je sa 90.000 dolara pomogao osnivanje pilot postrojenja, koje će prerađivačima hrane omogućiti da razvijaju nove i unapređene proizvode na rentabilan način.

„Inovacije koje budu realizovane u ovom postrojenju za istraživanje i razvoj povećaće konkurentnost sektora prerade hrane i dovesti do porasta obima prodaje”, rekla je na otvaranju Azza El Abd, direktorka misije USAID-a u Srbiji.

Za razvoj novog proizvoda, prerađivači hrane su do sada morali da proizvode velike serije uzoraka za testiranje, što je značajno povećavalo troškove. Novo postrojenje će omogućiti realizaciju svih faza razvoja proizvoda - od ideje, preko razrade koncepta do proizvodnje probnih uzoraka u malim serijama. Kapacitet postrojenja će u budućnosti biti proširen kako bi obuhvatio, pored razvoja konditorskih, pekarskih i sličnih vrsta proizvoda, i ostale oblasti prerade hrane.

V. d. dekana Tehnološkog fakulteta u Leskovcu Ljubiša Nikolić naglasio je na otvaranju da će pilot postrojenje koristiti i studentima i postdiplomcima Fakulteta koji će ga koristiti za obuku i praktičan

rad. U okviru radne prakse, imaće priliku da primene stečena znanja i testiraju svoje ideje za nove proizvode.

Prvi Tehnološko-prehrambeni park na jugu Srbije je osnovan 2013, kao javno-privatno partnerstvo sedam kompanija koje se bave preradom hrane, Grada Leskovca i Tehnološkog fakulteta.

Prerađivači hrane, članovi Parka, su kreirali zajednički brend pod nazivom „Top Food”, u okviru kog se na tržište plasira 19 proizvoda namenjenih prvenstveno kupcima iz zemalja bivše Jugoslavije. Glavni cilj Parka je da smanji troškove proizvodnje, poveća prodaju u regionu i razvije i uvede nove proizvode primenom tehnoloških inovacija.

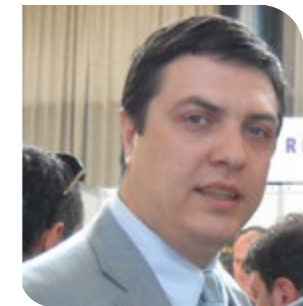

Studenti tehnološkog fakulteta nagrađeni za najbolje ideje za nove prehrambene proizvode

PRIVLAČENJE INVESTICIJA - ISKUSTVO NIŠA

U međuopštinskom partnerstvu predvođenom Nišem privučeno je u prethodne tri godine \$64,4 miliona domaćih i stranih investicija, dok se dodatnih \$116 miliona očekuje u narednom 1-3 godišnjem periodu, na osnovu ugovora između investitora i lokalnih samouprava u Nišu, Leskovcu i Doljevcu.

Razgovarali smo sa **Milanom Randelovićem**, šefom Kancelarije za lokalni ekonomski razvoj (KLER) o iskustvu Niša...

Šta je po Vama bilo ključno za ostvarivanje ovako dobrih rezultata i privlačenje novih investicija u Niš i okolinu?

Jedan od ključnih elemenata marketinga i prodaje je – sam proizvod, te, kad govorimo o privlačenju investicija, lokalnu samoupravu možemo da posmatramo i kao proizvod. U slučaju Grada Niša, možemo slobodno reći da se radi o gradu koji, investiciono, predstavlja izuzetno kvalitetan proizvod sa puno konkurentskih prednosti kao što su: raspoloživa visokokvalifikovana radna snaga, mreža obrazovnih institucija koje „proizvode” kadar koji može da zadovolji potrebe i najzahtevnijih investitora, dobra saobraćajna povezanost sa svim delovima Evrope i sveta, i, naravno, sam kvalitet života.

Do dobrih rezultata u privlačenju investitora Grad Niš je došao i zahvaljujući strateški definisanom opredeljenju Grada, uz kontinuiranu podršku koju KLER-u pruža gradsko rukovodstvo u toku realizacije svake pojedinačne investicije, nezavisno od njene veličine.

Ništa manje važna je i dobra saradnja sa međunarodim institucijama i donatorima, nacionalnim institucijama zaduženim za privlačenje investitora, postojeće iskustvo u sprovođenju projekata ali i dobra iskustva postojećih investitora koji su najbolja potvrda da je ulaganje u Grad Niš dobra odluka.

U kojoj meri je međuopštinska saradnja važna za privlačenje investicija?

Vrlo često se veće lokalne samouprave suočavaju sa nedostatkom građevinskog zemljišta u svojoj teritoriji, i sa problemom velike vrednosti zemljišta u odnosu na okolne manje opštine. Sa druge strane, manje opštine imaju problem zbog nedovoljno dobrih odnosa sa nacionalnim institucijama, nepostojanju

kapaciteta za privlačenje i, još značajnije, sprovođenje većih investicionih projekata, dok pritom imaju i jeftitije građevinsko zemljište u svojoj. Smeštanjem investitora koje su privukli veći gradovi na teritorije manjih opština, uz sprovođenje investicija od strane gradskih institucija, koje imaju kapacitet i iskustvo, može se doći do „win-win” situacije u kojoj obe strane dobijaju. Najbolji primeri za to su opštine u Sremu, pre svega mala opština Pećinci koja postaje „industrijsko predgrađe Beograda” ili izgradnja fabrike nemačke kompanije LEONI u Doljevcu, pored Niša.

Koji savet biste dali drugim lokalnim samoupravama, a posebno kancelarijama za LER, kako bi im pomogli da i oni privuku što više kapitala za razvoj svojih zajednica?

Opštine moraju da izvrše maksimalno moguću profesionalizaciju institucija koje se bave privlačenjem i sprovođenjem investicija. Tim poslom bi trebalo da se bave dokazani profesionalci – a to su, uglavnom, timovi Kancelarija za lokalni ekonomski razvoj, koje, pritom, moraju imati apsolutno poverenje i podršku gradskog rukovodstva. One moraju razviti izuzetno kvalitetne odnose sa: postojećim investitorima i lokalnom privredom, sa rukovodstvom lokalne samouprave, nacionalnim i regionalnim institucijama koje se bave privlačenjem investitora, kao i lokalnim javno-komunalnim preduzećima i službama koje su značajne za proces sprovođenja investicija. KLER-ovi moraju da ukazuju na značaj novih investicija i svoju ulogu u privlačenju i sprovođenju novih investicija, u bliskom partnerstvu sa svim navedenim stakholderima. Takođe, značajna je i briga o postojećim investitorima, zbog mogućnosti reinvestiranja. Sve ovo su šanse i mogućnosti kojih KLER-ovi moraju biti svesni, i koristiti ih u cilju strateškog lokalnog ekonomskog razvoja.

NOVI LOKALNI GASTRONOMSKI BREND ZA TURISTIČKE CENTRE ZLATIBOR, TARU I ZLATAR

Projekat i Regionalna razvojna agencija Zlatibor predstavili su 9. juna 2015. na Zlatiboru zaštitni znak standarda kvaliteta „Planinski doručak“ kao specifičan regionalni gastronomski brend. „Planinski doručak“ je nastao uz podršku Projekta kako bi se lokalni privatni proizvođači hrane lakše povezali sa regionalnom turističkom industrijom. Prehrambeni proizvodi koji nose ovaj brend koriste se za stvaranje jedinstvenih kulinarskih menija, specifičnih za Zlatibor, Zlatar i Taru, a biće deo ponude u regionalnim hotelima i restoranima. Na ovom događaju sa brendom su se upoznali i predstavnici hotela i turističkih

centara iz drugih delova Srbije, a neki od hotela u Vojvodini već su pokazali interesovanje da se ova hrana nađe i na njihovim menijima.

Gradonačelnici Prijepolja, Nove Varoši i Čajetine, direktor Projekta kao i direktori Regionalne razvojne agencije Zlatibor i Turističke organizacije Srbije učestvovali su na konferenciji.

Pomoćnica ministra turizma, Renata Pindžo, u svom obraćanju istakla je da „Brendiranje lokalne hrane i stvaranje jedinstvene gastronomske ponude, predstavlja budućnost turističke

industrije“. Izrazila je nadu da će i ostali regioni u Srbiji slediti primer „Planinskog doručka“.

Projekat je podržao i otvaranje lokalne prodavnice za predstavljanje i prodaju proizvoda domaće radinosti, kao i izradu platforme na internetu za njihovu promociju. Brendiranjem domaćih prehrambenih proizvoda Projekat podstiče razvoj lokalne privrede koja se zasniva na turizmu, kroz povezivanje malih lokalnih proizvođača sa regionalnom turističkom industrijom na području međuopštinske saradnje predvođenom Užicom.

„Brendiranje lokalne hrane i stvaranje jedinstvene gastronomske ponude, predstavlja budućnost turističke industrije“

„Odlučili smo da udružimo resurse i zajedno radimo na prevazilaženju zajedničkih izazova“

OPŠTINE ŠIRE PRIMENU USPEŠNOG KONCEPTA MEĐUOPŠTINSKE SARADNJE

Međuopštinska saradnja nije bila široko prihvaćena niti sproveden koncept u Srbiji iz više razloga. Smanjenje obima državne pomoći primoralo je opštine da smanjenim sredstvima ostvaruju iste ili bolje rezultate.

Pored toga, centralna vlast je, iz političkih razloga, nekim gradovima posvećivala veću pažnju čime je dodatno otežana saradnja sa drugim lokalnim zajednicama. Umesto da udruže resurse i kapacitete, lokalne samouprave postale su konkurenti koji ne prepoznaju ekonomsku korist od međusobne saradnje.

Uvidevši da bi opštine mogle da privuku više investicija, kako državna tako i sredstva iz inostranstva, povećaju svoju efikasnost, podstaknu ekonomiju obima i ubrzaju privredni rast kroz međuopštinska partnerstva, USAID je 2011. započeo Projekat održivog lokalnog razvoja. Projekat je počeo sa

radom sa ciljem da pomogne lokalnim zajednicama da sarađuju i zajednički rade na poboljšanju ekonomske perspektive.

Uz pomoć Projekta, formirano je osam međuopštinskih partnerstva širom Srbije, koja okupljaju 32 grada i opštine, sa preko 2 miliona stanovnika. Tokom četiri godine, Projekat je pomogao međuopštinska partnerstva organizovanjem sveobuhvatnih teorijskih i praktičnih obuka ključnih za lokalni ekonomski razvoj: privlačenje direktnih stranih investicija, podrška postojećoj privredi, promovisanje inovacija bližom saradnjom univerziteta i privatnog sektora, razvoj konkurentnosti firmi u perspektivnim sektorima, integrisani razvoj radne snage i pomoć mladima da postanu konkurentni na tržištu rada. Na ovaj način, koncepti međuopštinske saradnje su počeli da se ostvaruju u praksi.

Videvši da ovaj pristup daje rezultate, Beočin i Sremski Karlovci, koji su deo područja međuopštinske saradnje predvođenog Novim Sadom, pozvali su u aprilu 2015. još tri opštine (Irig, Bačku Palanku i Šid) da samostalno formiraju novo međuopštinsko partnerstvo, po uzoru na uspešan koncept koji je uveo USAID. Ova nezavisna inicijativa pokazuje kako lokalni lideri usvajaju inovacije i sprovode naučeno, čime USAID-u omogućavaju da se usmeri na druge razvojne aktivnosti.

„Imajući u vidu da je većina fondova EU za ruralni razvoj opredeljena za regionalne inicijative, kao i naša pozitivna iskustva sa konceptom međuopštinske saradnje USAID-a, odlučili smo da udružimo resurse, zajedno radimo na prevazilaženju zajedničkih izazova i iskoristimo prednosti regionalnog razvoja“, reči su Igora Relića, zvaničnika lokalne samouprave iz Sremskih Karlovaca.

KLJUČNI KONCEPTI U NOVOM NACRTU ZAKONA O ULAGANJIMA

Dugoročni cilj Vlade Srbije je izgradnja pravnog sistema u skladu sa zakonodavstvom Evropske unije, unapređenje investicionog okruženja, izjednačenje tretmana domaćih i stranih ulagača i osiguravanje najviših standarda zaštite ulagača.

Krajem 2014. godine, Ministarstvo privrede je započelo proces izrade novog Zakona o ulaganjima, kako bi se ostvarili navedeni ciljevi.

U maju 2015. godine, osnovana je radna grupa, kako bi se sačinila konačna verzija nacrta zakona, koja će uvažiti sugestije privrede, privrednih udruženja, predstavnika lokalnih samouprava i drugih učesnika u javnoj raspravi.

Radnu grupu sačinjavaju predstavnici USAID Projekta održivog lokalnog razvoja, Stalne konferencije gradova i opština, Nacionalne alijanse za lokalni ekonomski razvoj, Privredne komore

Srbije, Ministarstva trgovine, turizma i telekomunikacija i Ministarstva za državnu upravu i lokalnu samoupravu. Očekuje se da nacrt bude završen do kraja jula, a da zakon bude usvojen na prvom narednom zasjedanju Skupštine.

NACRT ZAKONA ĆE:

- Izjednačiti položaj stranih i domaćih ulagača;
- Ustanoviti ubrzane procedure za realizaciju ulaganja;
- Ustanoviti novi institucionalni okvir za podršku ulagačima čiju osnovu čine Savet za ekonomski razvoj i Razvojna agencija Srbije (Razvojna agencija Srbije je pravni naslednik Agencije za strana ulaganja i promociju izvoza i Nacionalne agencije za regionalni razvoj).

NACRT ZAKONA PREPOZNAJE TRI KATEGORIJE ULAGANJA:

- 01 - Ulaganje od posebnog značaja za Republiku Srbiju,
- 02 - Ulaganje od regionalnog značaja i
- 03 - Ulaganje od lokalnog značaja.

Ulaganje od posebnog značaja za Republiku Srbiju je ulaganje koje bitno utiče na razvoj privrede Republike Srbije i koje unapređuje konkurentnost privrede Srbije kao investicione lokacije.

Ulagáč će dobiti svu potrebnu pomoć u procesu registracije, dobijanja dozvola i saglasnosti...

Nove ubrzane procedure objedinie državne organe i organe lokalne samo uprave u efikasnom postupku prilagođenom potrebama konkretnog ulagača. Ulagáč će kontaktirati

Razvojna agencija Srbije (za ulaganja od regionalnog značaja i za ulaganja od posebnog značaja za Republiku Srbiju) će oformiti Projektni tim i sa ulagačem potpisati investicioni program sa redosledom koraka koje treba preduzeti na realizaciji konkretne investicije. Ulagáč će dobiti svu potrebnu pomoć u procesu registracije privrednog društva, dobijanja dozvola i saglasnosti neophodnih za početak obavljanja privredne delatnosti, zapošljavanje radnika (na primer dobijanje podataka o obučenosti lokalne radne snage i prosečnim platama) i povezivanja sa lokalnim snabdevačima.

Najvažniji kvantitativni kriterijumi za razvrstavanje ulaganja su i dalje broj novih radnih mesta i visina ulaganja u osnovna sredstva. Ulaganja u izrazito nerazvijenim i devastiranim opštinama su po pravilu ulaganja od izuzetnog značaja za Republiku Srbiju, ukoliko značajno doprinose privrednom i društvenom razvoju tih opština.

sa samo jednim organom u postupcima prijema i obrade svih zahteva koji se odnose na realizaciju investicionog projekta u Republici Srbiji (to će najčešće biti savetnik za investicije i Kancelarija za lokalni ekonomski razvoj). Na inicijativu investitora, lokalna samouprava (za ulaganja od lokalnog značaja) i

IKT KLASTER AKADEMIJA - ISKUSTVO KOJE MENJA ŽIVOT

Ubrzo nakon završenog Fakulteta umetnosti u Nišu, Zorana Lazarević je shvatila da ne može sebi da obezbedi egzistenciju kao muzički pedagog. Suočena sa finansijskim teškoćama, odlučila se da rizikuje i promeni profesiju, opredelivši se za perspektivan i brzo rastući sektor informacionih tehnologija (IT). Na lokalnom internet portalu Zorana je saznala za nišku IKT akademiju. Šestomesečni program obuke koji je finansirao USAID počeo je u aprilu 2014, a realizovan je u partnerstvu sa Niškim klasterom naprednih tehnologija – NiCAT.

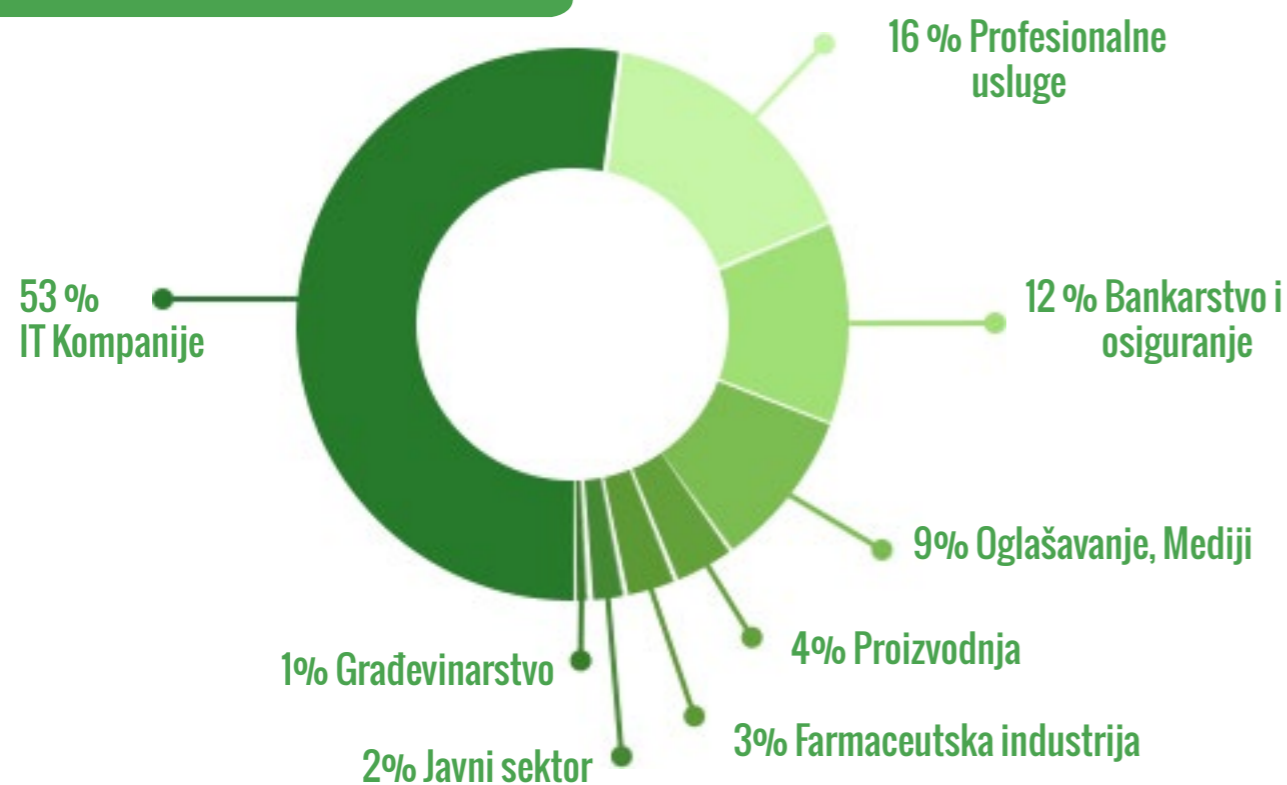
Iako nije bila sigurna da li će uopšte biti primljena na IKT akademiju, Zorana je uspela da postane student prve generacije i završi je kao jedan od najboljih diplomaca. „Bilo je teško“, priznaje Zorana, „većina mojih kolega imala je neko predznanje ili iskustvo u oblasti IT-ja, ali sam bila odlučna i istrajala“.

Zorana je takođe među prvima dobila ponudu za posao od lokalne IT kompanije. „Mog poslodavca nije interesovala moja diploma – jedino im je

bilo važno šta i koliko znam i da li mogu uspešno da primenim to znanje“, seća se Zorana. Čitav ovaj sled događaja naveo ju je da shvati da pripada IT svetu.

U decembru 2014. godine, Zorana se sa kolegom prijavila da učestvuje na takmičenju za startup kompanije, koje su u Nišu organizovali investitori iz Ujedinjenih Arapskih Emirata.

Tražnja za IT uslugama u 2014, po sektorima

Izvor: CBS International, deo CBRE Affiliate Network

Zorana u Niškom klasteru naprednih tehnologija NiCAT

„Ključni faktor za uspeh Akademije bila je četvoromesečna praksa u IT kompanijama“

Zahvaljujući inovativnoj ideji koju su predstavili, bili su među tri ekipe koje su osvojile nagradu od 30.000 dolara, i priliku da razviju svoju platformu za povezivanje gejmera, uz pomoć iskusnih mentora.

U IT biznis akceleratoru u Dubaiju, Zorana i njen kolega će moći da predstave svoju veb aplikaciju potencijalnim partnerima širom sveta.

Po završetku programa u Dubaiju, Zorana planira da se vrati u Niš i razmišlja o

otvaranju svoje IT kompanije. „Našla sam novu, dobro plaćenu profesiju koja mi omogućava da radim i na mojim muzičkim projektima.“

USAID Projekat održivog lokalnog razvoja je u 2014. pokrenuo dve IKT klaster akademije, u Novom Sadu i Nišu, kako bi mladi ljudi stekli znanje i veštine koje traže poslodavci u IT sektoru. Od 57 studenata prve generacije, preko 40% je dobilo posao još pre završetka obuke.

„Ključni faktor za uspeh Akademije bila je četvoromesečna praksa u IT kompanijama, što je pomoglo obema stranama da se upoznaju i omogućilo polaznicima da se prilagode specifičnim zahtevima svakog poslodavca“, kaže Zorana, koja je iskoristila Akademiju da restartuje svoj život.

Web: www.lokalnirazvoj.rs
Adresa: Koste Glavinića 23a,
11000 Beograd

Telefon: +381 11 41 41 180
Faks: +381 11 41 41 181
E-mail: info@lokalnirazvoj.rs

